

Lisa EELHINNANG

EELHINNANG

Keskkonnaamet annab keskkonnamõju hindamise (KMH) eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“.

Eelhindamine teostatakse olemasolevate andmete põhjal ilma lisauuringuteta. Kavandatava tegevuse korral on eelhindamisel võetud aluseks:

- taotlus¹,
- Eesti Looduse Infosüsteemi (*EELIS*) andmed,
- Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse kaartide andmed,
- Skepast&Puhkim OÜ, 2025. Rohuküla sadama Lõunabasseini sadamarajatiste rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamine. Aruande eelnõu² (*Lõunabasseini KMH aruande eelnõu*);
- Leho Luigujõe, 2023. Heltermaa sadama laiendamisega, sh süvendamisega ja uue kaadamisala kasutuselevõttuga seotud linnustiku uuringute aruanne³ (*Heltermaa sadama linnustiku eksperthinnang*).

1. Kavandatav tegevus

1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Keskkonnaluba taotletakse Rohuküla sadama (Rohuküla sadam 1, Rohuküla, Haapsalu linn, Lääne maakond, 67401:001:0738) akvatooriumi (vt joonis 1) hooldussüvendustöödeks 10 aasta jooksul kogumahuks 9900 m³. Eesmärk on viia läbi vajaduspõhiseid hooldussüvendamisi sadamaregistris deklareeritud sügavuste tagamiseks. Põhjabasseini orienteeruv hooldussüvendamise sügavus alates suudmest kuni paadisadamani jääb -5,5 m ja -2,0 m vahele.

Süvendustööd teostatakse pika noolega ujuvekskavaatoriga või ujuvsüvendajaga Watermaster. Ekskavaatorit kasutatakse üle 5 m sügavuste ja raske saviräha ning kivide esinemise korral. Watermasterit kasutatakse kuni 5 m sügavusel, freesitava ja pumbatava pinnase korral.

Süvenduspinnas paigutatakse (kaadatakse) madalale merealale põhjabasseini kaguosas (vt joonis 1 ja 2). Mereala järk-järgulisel täitumisel setendiga muutub rannajoon. Watermasteriga eemaldatavad setted pumbatakse piki toruliinisid ettenähtud madalale merealale.

¹ Registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (KOTKAS) 24.04.2025 taotlusena nr [T-KL/1019425-5](#) (*taotlus*), menetluse nr [M-125221](#) all.

² Kättesaadav: https://www.haapsalu.ee/documents/377464/0/24000032_KMH_aruanne_v3.pdf/7f005eb5-9887-4ccd-b9af-0da0aa12c997 (02.05.2025).

³ Kättesaadav:

<https://kprojekt.sharepoint.com/Saatmiseks/Forms/AllItems.aspx?ga=1&id=%2FSaatmiseks%2F22175%20Heltermaa%20sadama%20DP%20ja%20KSH%2FII%20KSH%20ja%20uuringud%2FLinnustiku%20eksperiarvamus%2Epdf&viewid=ac9194ec%2Dad81%2D4a12%2D91b8%2D107d1044c247&parent=%2FSaatmiseks%2F22175%20Heltermaa%20sadama%20DP%20ja%20KSH%2FII%20KSH%20ja%20uuringud>. (02.05.2025).

Ujuvekskavaatori kasutamisel tõstetakse pinnast alale. Setete laiuli- ja merre tagasivalgumise takistamiseks ning nõrutamiseks rajatakse kohalikust väljakaevatavast kujupüsivamast pinnasest ajutisi settebasseinisid ümbritsevad madalad vallid ja nõlvad. Võimalusel kasutatakse vallide moodustamist geokonteineritest, mis pumbatakse täis merepõhja pinnast. Võimalikud on ka muud lahendused setete laiulikandumise vältimiseks. Setetega täidetud rannaalalt väheneb erosioonioht ja toitaineterikkale settele tekib looduslik haljastus.

Pinnase paigutuse ala maht allpool keskmist veetaset $\sim 4\,600\text{ m}^3$. Ala täitmisel kõrvalmaapinna abs kõrgusteni $+2,0$ kuni $+2,5\text{ m}$ on ala kogumahutavus $\sim 22\,000\text{--}27\,000\text{ m}^3$.



Joonis 1. Vasakul on sinisega märgitud vee erikasutuse ala, paremal on süvenduspinnase paigutamise ala.



Joonis 2. Vaade potentsiaalsele pinnasepaigutuse alale.

Taotluse kohaselt teostatakse süvendustöid vajaduspõhiselt alates jää minekust kogu navigatsiooniperioodi jooksul, jää puudumisel ka talvisel perioodil. Akvatooriumis teostatavate hooldussüvendustööde tegemist välditakse lindude pesitsusajal ja kalade kudemise ajal, alates 15. aprillist kuni 30. juunini. Süvendus- ladestamis- ja kaadamistöid tehakse tehniliselt korras oleva tehnikaga.

Keskkonnaluba taotletakse kehtivusega kümme aastat.

1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Eesti üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“⁴ kohaselt, on tõhus ja kestlik merealade kasutamine riigile oluline. Kogu Eesti rannikul tuleb välja arendada riigi seisukohalt optimaalne väikesadamate kett, mis seob saared mandriga ja edendab turismialaseid otsesidemeid välisriikidega, aidates kindlustada saarte ja rannikualade majanduslikku baasi. Väikesadamate arendamisel on otstarbekas ühildada erinevad kasutusotstarbed (kalandus, turism, rekreatsioon jne). Väikesadamate haakuvus tagamaal pakutavate teenustega tekitab sünergia, mis parandab turismi arenguvõimalusi. Väga tähtis on tagada hea ligipääs väikesadamatele – nii merel kui ka siseveekogudes.

Eesti mereala planeeringu⁵ kohaselt on Eesti rannikumeri enamasti madal ja ohtuderohke. Ranniku sobivaimad sadamakohad on juba kasutusel, looduslikult ebasoodne sadamakoht tähendab suuri kulusid. Sellest tulenevalt on mõistlik investeerida olemasolevatesse sadamatesse. Eesti merealaplaneering annab suunise, et uute kaadamisalade määramisel vältida võimalusel väga madalaid merepiirkondi, et säilitada nende elurikkust ja erosiooni rannikupiirkonnas. Üldpõhimõttena tuleb vältida kaadamist ökoloogiliselt tundlikul perioodil (nt kalade kudeajal jm), kui see on tehnilis-majanduslikult võimalik.

HELCOMi soovitusel tuleks esmalt vaadata, kas on süvendamisel saadud setteid võimalik kasutada kaulikult randade kulutuse takistamiseks, üleujutusohu vähendamiseks vms otstarbe⁶.

Merestrateegia raamdirektiivi (2008/56/EÜ; lüh. MSRD) põhieesmärk on säilitada või saavutada hiljemalt aastaks 2020 mereala hea keskkonnaseisund. Keskkonnaseisundi säilitamiseks või saavutamiseks on vaja rakendada keskkonnakaitse meetmeid. Igal EL riigil tuleb välja töötada ja rakendada oma merealas merestrateegia, et edendada merede säästvat kasutamist ja säilitada mereökosüsteeme. Merestrateegiat kohaldatakse kogu Eesti mereala suhtes ning selle eesmärgid on järgmised (Keskkonnaministri 25.09.2020 määrus nr 46):

- kaitsta ja säilitada merekeskkonda, hoida ära selle seisundi halvenemine või taastada võimaluse korral mereökosüsteemid piirkondades, kus need on kahjustatud;
- hoida ära ja vähendada heiteid merekeskkonda, et järk-järgult vähendada selle saastamist ning tagada, et heited ei mõjutaks ega ohustaks oluliselt mere bioloogilist mitmekesisust, mere ökosüsteeme, inimese tervist ega mere seaduslikke kasutusviise.

Haapsalu linna üldplaneering 2030+⁷ on kehtestatud Haapsalu Linnavolikogu 27.09.2024 otsusega nr 162. Üldplaneeringu kohaselt on Rohuküla sadam riiklikult oluline reisisadam, mis omab strateegiliselt tähtsust regulaarühenduse tagamisel Hiiumaa ning Vormsiga. Rohuküla sadam omab suurt arengupotentsiaali ka kaubaveo teenindamise võimekuse arendamisel, ennekõike koosmõjus kavandatava Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudtee taastamisega. Üldplaneering arvestab olemasoleva Rohuküla sadama alaga ning annab võimaluse ka sadama

⁴ Kehtestatud Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldusega nr 368. Kättesaadav: <https://planeerimine.ee/ruumiline-planeerimine/yrp/> (25.05.2025).

⁵ Kehtestatud Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 korraldusega nr 146. Kättesaadav: <https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/ruumiline-planeerimine/mereala-planeering> (25.04.2025).

⁶ HELCOM süvendamise ja kaadamise juhend, 2020. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2016/11/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf> (18.01.2024).

⁷ Skepast&Puhkim OÜ, 2023. Haapsalu linna üldplaneering 2030+. Töö nr 2019_0047. Kättesaadav: [LV - Haapsalu linna üldplaneering 2030+ SELETUSKIRI.pdf - Kõik dokumendid](#) (02.05.2025).

ala ning seal pakutavate teenuste laiendamiseks, sh elamu- ja äriefunktsiooni koosarendamiseks ja jahisadama kavandamiseks, et mitmekesistada piirkonna ruumikasutust.

Kavandatava tegevuse maa-alal kehtib Ridala Vallavolikogu 13.01.2010 otsusega nr 30 kehtestatud Rohuküla sadama detailplaneering (DP 3055). Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks oli Rohuküla sadama maa-ala laiendamine ja rekonstrueerimine, määrates ehitusõigused ja hoonestusalad ning vajaliku infrastruktuuri seoses uue liikluskorralduse planeerimisega.

Vastavalt looduskaitseseadus (LKS) § 5 lg 2 nimetatakse Läänemere kallast rannaks. Mere rannal on määratud ehituskeeluvöönd ning ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud (LKS § 38 lg 3), välja arvatud LKS § 38 lg-s 4-6 toodud ehituskeeluvööndi erisuste osas. Keskkonnaluba ei anta enne vastava planeeringu kehtestamist (KeÜS § 55) või kui tegevus ei vasta õigusaktides sätestatud korrale (KeÜS § 52 lg 1 p 4).

Käesoleval juhul kavandatav regulaarne hooldussüvendus olemasolevas sadamas ning pinnase paigutamine madalal merealal sadamala kujundamisel ja haljasala loomisel ei ole tegevused, mis vajaks eraldi detailplaneeringut (ehitusseadustik § 12 lg 2, planeeringuseaduse § 125, LKS § 38 lg 5 p 2). Ei kavandata uute rajatiste püstitamist ega rajatiste laiendamist. Toimub olemasoleva sadamabasseini hooldus.

Seega, kavandataval tegevusel puudub vastuolu kehtivate õigusaktide ja planeerimisdokumentidega.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Vee erikasutustööde käigus ei kasutata ressursina maad, mulda, pinnast, maavara, vett ega loomastikku ja taimestikku. Vee erikasutustööde alal meres ei esine loodusvarasid kasutataval kujul (kasutatud Maa- ja Ruumiameti geoportaali andmeid).

1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakulud on seotud vee erikasutustöödeks ja pinnase planeerimiseks kasutatava tehnika kasutamisega. Töödeks kasutatakse ujuvat pinnasepumpa või koppa. Energiakasutust on võimalik viia miinimumini kasutades töödeks sobivaimat tehnikat.

1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

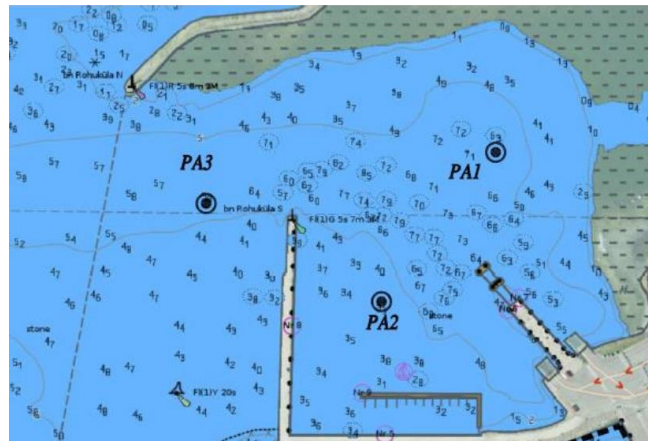
1.5.1. Heited vette

Lõunabasseini KMH aruande koostamise raames teostati mh setete uuringud ka Rohuküla sadama põhjabassienis. OÜ REI Geotehnika 2024 analüüside⁸ kohaselt süvendatav pinnas reostunud ei ole (vt tabel 1).

⁸ OÜ REI Geotehnika. 2024. ROHUKÜLA SADAMA AKVATOORIUMI REOSTUSTINGIMUSED. Töö nr 5491-24. Kättesaadav taotluse [T-KL/1019425-5](https://www.riik.ee/et/taotlus/1019425-5) lisa 3.

Tabel 1. Saasteainete sisaldus põhjasseini setetes. Allikas: Lõunabasseini KMH aruande eelnõu.

	Proovipunktide PA1, PA2 ja PA3 keskmistatud sisaldused
As	3,5 mg/kg KA
Cd	0,17 mg/kg KA
Cr	17,3 mg/kg KA
Ni	12,7 mg/kg KA
Pb	8,5 mg/kg KA
Zn	42,3 mg/kg KA
Cu	10,7 mg/kg KA
Hg	0,016 mg/kg KA
Tbt	<1 µg/kg KA
Naftasaadused (C10....C40)	<20 mg/kg KA



Taotluse kohaselt on süvendatavaks pinnaseks 25% meremuda, 40% savi, 15% rähk ja kivid, 20% liiv. Seega tekib süvendamisel peeneid osakesi, mis püsivad veesambas võrdlemisi kaua. Tekkiv heljum võib mõjutada kalu kudeperioodil ja põhjaelustikku. Lisaks satub vette toitaineid.

Olemasoleva teabe kohaselt satub süvendamisel vette hinnanguliselt 4 -10 % süvendatava pinnase kogumahust. Heljumipilve levik sõltub paljudest teguritest, millest tähtsamad on hoovuse liikumiskiirus, tuule kiirus ja vette sattuvate pinnaseosakeste füüsilised omadused – kiiremini settuvad raskemad osakesed, settimine on kiirem tuulevaikse ilmaga⁹. Pärast tööde lõppu langeb heljumi sisaldus vees kiiresti¹⁰. Väga suurte süvendustööde korral (ca miljon m³) on esialgne olukord taastunud kahe nädala jooksul, väiksemamahuliste tööde korral (ca 10 tuhat m³) on juba kahe tunni jooksul. Konservatiivsete mudelduste kohaselt võib heljum kanduda kuni 400 m kaugusele, kuid juba 200 m kaugusel on heljumi kontsentratsioon (sisaldus ca 5 mg/l)¹¹ võrreldav foontingimustega (sügis-talv põhjaranniku lahtedes 8 mg/l¹²). Süvendusaegsete seireandmete kohaselt kandub mõningane heljum töödealast ca 150-200 m kaugusele¹³. On täheldatud, et kõrgemad heljumi kontsentratsioonid esinevad valdavalt suuremate tuulesündmuste korral, heljumi kontsentratsioon tõuseb märgatavalt, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem¹⁴.

⁹ Corson OÜ, 2012. Vanasadama uue, e (ida) kruisikarajamise keskkonnamõju hindamise aruanne.

Kättesaadav: <https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/01/Vanasadama-uee-kruisikarajamise-KHM-aruanne.pdf> (25.04.2025).

¹⁰ Arvo Järvet, 2008. Emajõe-Peipsi-Velikaja veetee ettevalmistavad tööd. KMH aruanne

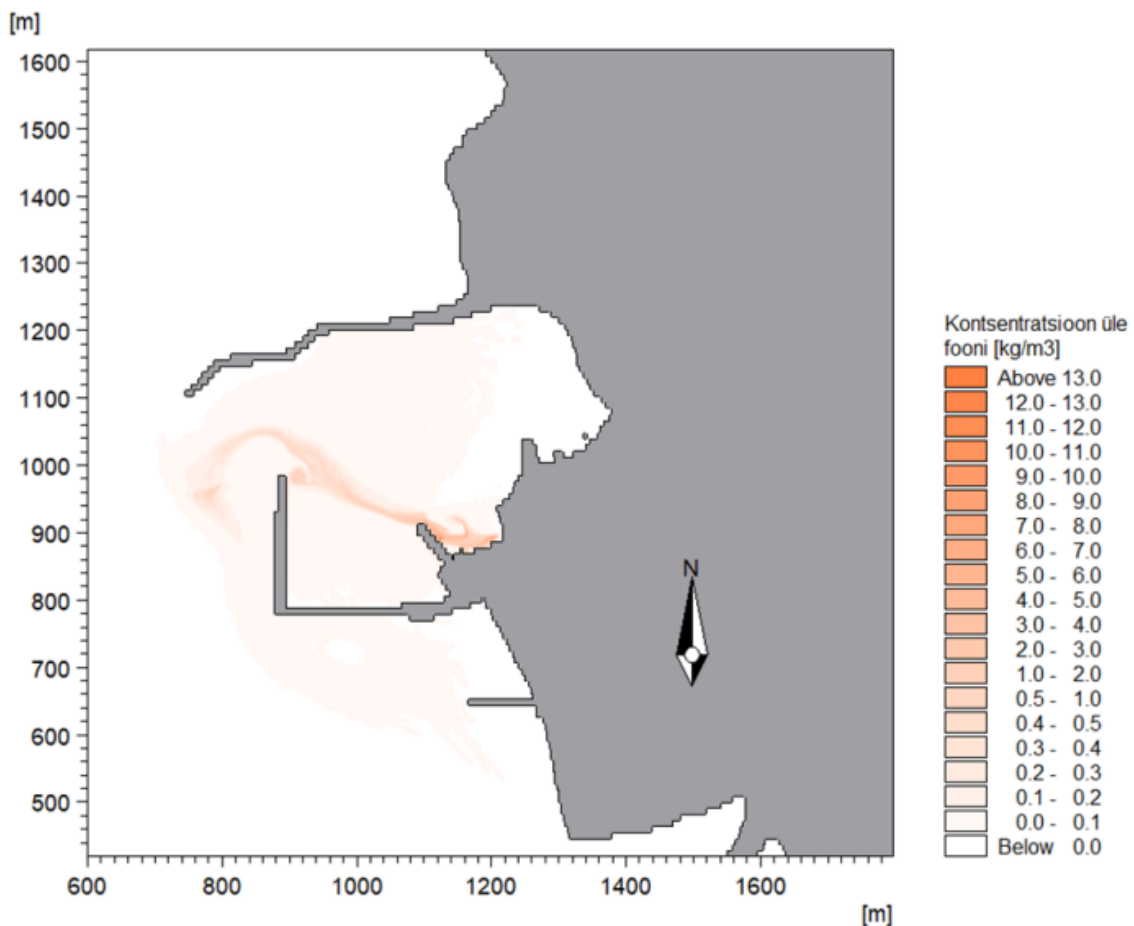
¹¹ OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH, Töö nr E1401.

¹² Laura Raag, 2014. Süvendustööde mõju heljumi kontsentratsiooni ruumilisele jaotusele, hinnatuna kaugseire andmetest. Tallinna Tehnikaülikool.

¹³ OÜ EstKonsult, 2017. „Nasva liivakarjääri mere süvendamise vee erikasutusloa taotluse KMH aruanne“ töö nr E1367.

¹⁴ Paldiski Lõunasadama süvendustööde aegse heljumi seire aruanne 2020 (<https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/05/Paldiski-L%C3%B5unasadama-s%C3%BCvendust%C3%B6%C3%B6de-heljumi-seire-aruanne-2020.pdf>), Pakrineeme LNG terminali heljumi seire aruanne

Lõunabasseini KMH aruande koostamise käigus modelleeriti¹⁵ heljumi levikut süvenduspinnase paigutamisel põhjabasseini kagunurka. Kagunurka pinnase paigutamisel satub pinnas osaliselt heljumisse ja liigub veega kaasa. Enamus heljumist settib samal alal, kuid osa liigub 7. kai esisele alale. Võttes aluseks arvatud kontsentratsioonide väärtused, on näha, et looduslikku fooni ületav heljumi laik jääb 15 m/s puhuva loodetuule korral orienteeruvalt 8. kai joonele ja ei välju sadama akvatooriumist. Vee liikumiskiirus sadamaalal on läänetuule korral suurem ja heljum jõuab loodetuulega võrreldes kaugemale (Joonis 3). Võttes aluseks arvatud kontsentratsioonide väärtused, saab hinnata, et looduslikku fooni ületav kontsentratsiooni laik 15 m/s puhuva läänetuule korral väljub muulide vahel ja on nähtav umbes 100 meetrisel alal sadama suudme ümbruses. Selleks, et vähendada potentsiaalset sette kandumist 7 kai esisele alale on mõistlik kasutada sette liikumist takistavaid varjuseid või rajada enne kaadamist ala ümber kaitsetamm. Taotluse kohaselt rajatakse pinnasest piire kaadamisala ümber.



Joonis 3. Heljumi levik pinnase paigutamisel põhjabasseini kagunurka läänetuultega. Allikas Lõunabasseini KMH aruande eelnõu.

Üldiselt põhjustab pumpsüvendusmeetod vähem heljumit ja müra võrreldes teiste meetoditega¹⁶. Samas, kopsüvendajaga, eriti aga ekskavaatoriga on hõlpsam süvendada mitte

(https://kotkas.envir.ee/permits/public_assignment_view?permit_assignment_submission_id=33641&representative_id_id=) (25.04.2025).

¹⁵ Rohuküla sadama rekonstrueerimistööde heljumi matemaatiline modelleerimine. OÜ Corson, Tallinn 2024.

¹⁶ Ernst&Sohn, 2004. Recommendations of the Committee for Waterfront Structures Harbours and Waterways.

eriti suurtes sügavustes ja kõva pinnasega. Samas on kopsüvendaja ja ekskavaatori puuduseks suhteliselt väike tööjõudlus, sellega ei ole võimalik tagada ühtlast sügavust ning rohke heljumi teke praktiliselt kogu veesamba ulatuses^{17, 18}. Põhjabasseinis ei ole kavas teostata suuremahulist kapitaalsüvendust savipinnasesse, mis võiks veejoaga püpsüvendajat kasutades rohkelt heljumit tekitada. Arvetsades, et tööd toimuvad olemasolevas sadamas (regulaarne hooldussüvendus) ja tööd toimuvad suures osas muulidega piiratud akvatooriumis, siis on antud piirkonnas sobivaks nii kopp-ekskavaator kui ka ujuvsüvendaja kasutamine vastavalt konkreetsele vajadusele.

1.5.2. Heited õhku

Üldiselt põhjustab kopp ekskavaatori tööprotsess müra tasemel ca 109 dB¹⁹. Pumpsüvendajaga tekitatav müra ei ole tavaliselt suurem kui 40–50 dB²⁰, diiselmootoriga amfiibmasina Watermaster IV müratase tootja andmetel on 103 dB²¹. Vee erikasutustööde aegne müra on lühiajaline ja pöörduv, st esineb ainult tegevuse ajal ning tööde lõppemisel see lakkab. Seega kaasneb tegevusega ajutine mürafooni tõus. Keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (määruse nr 71) lisa 1 p 4 kohaselt on ehitustegevusega seotud müra ekvivalentsed piiratasemed normeeritud vaid öhtusel ja öisel ajal (ajavahemikul 21.00-7.00). Ehitusmürale rakendatakse kella 21.00-7.00 piirväärtusena asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasest. Päeval ajal (7.00-21.00) ehitustöödest tulenevale mürale normtasemeid kehtestatud ei ole. Lähimad elumajad asuvad ca 300 m kaugusel ning nendeni jõudev müra on ebaoluline²² olenemata sellest, kas kasutatakse pumpsüvendajat või ekskavaatorit. Lisaks, sadamat kasutatakse väikelaevade poolt kui ka regulaarse laevaliikuse korraldamiseks, seega on kõrgeenenud mürafoon sadamas tavapärane.

Süvendaja mootorite/jõuallikate töötamisel eralduvad välisõhku lämmastikoksiidid, SO₂, CO, CO₂, summaarsed lenduvad orgaanilised ühendid, osakesed, peenosakesed, Pb, Cd, Hg, As, Cr, Cu, Ni, Zn, dioksiinid ja furaanid, besno(a)püreen, benso(b)-fluoranteen, benso(k)-fluranteen ja indeeno-(1,2,3-cd)püreen. Arvestades tegevuse iseloomu ja kestvust, siis õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusi ei ületata. Vee erikasutus ei põhjusta pöördumatuid muutusi õhukvaliteedi osas antud piirkonnas.

Valguse, soojust ja kiirguse reostust vee erikasutusega ümbruskonnale ei kaasne. Lõhnareostus on lühiajaline ning tööde aegne ja valdavalt seotud ehitustööde käigus kasutatavate masinate diiselmootoritega. Kõik võimalikud mõjud on ajutise ja lühiajalise iseloomuga.

¹⁷ Vlasblom, W. 2003. Dredging Equipment and Technology. Delft: Delft University of Technology.

¹⁸ Ihasalu liivakaevanduse KMH. Kättesaadav: https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/01/Ihasalu_liiva_kaevandamise_KMH_aruanne.pdf (25.04.2025).

¹⁹ Tapio Lahti, 2010. Keskkonnamüra hindamine ja müra leviku tõkestamine.

²⁰ Eesti Mereakadeemia, 2006. Muuga sadama akvatooriumi liitsihi piirkonna süvendamise keskkonnamõjude hindamine. Töö nr. 03/06. https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/01/Muuga_s%C3%BCvendamise_KMH_aruanne.pdf (25.05.2025).

²¹ AS Maves, 201. „Lahepera järve ökoloogilise seisundi parandamise insenertehnilise kava keskkonnamõju hindamise aruanne,„ Töö nr: 16166. Kättesaadav: https://www.peipsivald.ee/documents/18275523/19045972/Lahepera+KMH+aruanne+tekst+01_2018.pdf/c4545200-66a1-4d50-9e9e-ef5c4044230f?version=1.0 (25.05.2025).

²² [https://noisetools.net/barriercalculator?source=\[1.5,500,90\]&receiver=\[1.5,300\]&barrier=\[1.2,8,150\]](https://noisetools.net/barriercalculator?source=[1.5,500,90]&receiver=[1.5,300]&barrier=[1.2,8,150]) (25.05.2025).

1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole nimetatud piirkonnas ja selle läheduses toimunud olulisi reostusjuhtumeid. Pinnaseanalüüside kohaselt ei ole süvenduspinnas reostunud (vt tabel 1). Seega ei näe Keskkonnaamet ette settest vabaneda võivate saasteainetega seotud probleeme, pinnas on looduslik. See ei sea erinõudeid süvendatud pinnase käitlemiseks.

Pinnast loetakse jäätmeteks, kui see on seisnud ladestuskohas kolm aastat. Samuti, kui süvenduspinnase kasutamise aeg ja koht ei ole kindel ja garanteeritud loetakse ladustatud süvenduspinnas jäätmeteks (JäätS § 35² lg 1 p 4). Süvenduspinnase püsivalt paigaldamist maapinnale mäena või vallina käsitletakse insenerehitisena (JäätS § 35² lg 2²). Käesolevalt paigutatakse süvenduspinnas kasulikult madalale merealale sadamaala kujundamisel. **Süvendamise tekkiv pinnas ei ole reostunud ning seega on seda lubatud kasutada soovitud viisil. Siiski tuleb järk-järgult täiteala luues ala ka korrastada.**

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Vee erikasutustööde käigus on teoreetilisteks võimalusteks kasutatava tehnikaga toimuv avarii. Eeldus heast koostööst ja ladusast info liikumisest töödel osalevate inimeste vahel ning töökorras tehnika kasutamisest aitab vähendada kõikvõimalikke avariisid ja nendest tulenevat kahjulikku mõju. Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine.

1.2. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

2.2. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

2.2.1. Sadama andmed

Rohuküla kaubasadam on samas asukohas tegutsenud vähemalt 20. sajandi algusest saati. Esimese maailmasõja tulekul kujundati varasemast Rohuküla sadamast Läänemaa mandriosa ainuke süvaveesadam ja keiserliku Balti laevastiku baas. Sadama põhiplaan on oma praegusel kujul olemas olnud vähemalt 1915. aastast.

Tänapäeval on Rohuküla sadam riigile kuuluva aktsiaseltsi Saarte Liinid haldusalas, sealt korraldatakse regulaarset parvlaevaliiklust Hiiumaa ja Vormsi saarega, kaubavedu ja kala-, väike- ja muude laevade sildumist.

Rohuküla sadam on kantud Sadamaregistrisse koodiga EE RHK. Sadamas osutatakse sadamateenuseid sõltumata veesõiduki suurusest. Sadamaregistri andmetel on sadamas 8 statsionaarset kaid (vt joonis 3).



Joonis 3. Rohuküla sadama plaan²³.

2.1.2. Varasemad keskkonnavaload

Aktsiaseltsile Saarte Liinid on antud järgnevad vee eriakustuse keskkonnavaload²⁴:

- L.VT.EE-56789 (kehtivus 15.06.2006 - 19.06.2011) vee erikasutuseks Rohuküla sadama rekonstrueerimisel: süvendustöödeks mahus kuni 130 000 m³, süvenduspinnase kaadamiseks VormsiNW kaadamisalale, tahkete ainete paigutamiseks. Tegevuse mõjusid on hinnatud BCEOM (Prantsusmaa)/ Aavo ja Riina Raig Projekt OÜ (Eesti) poolt 2005. aastal koostatud keskkonnamõjude hindamise aruandes „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise aruanne“.
- L.VV/321625 (kehtivus 01.05.2012 - 01.05.2017) Rohuküla sadama kai nr 1 ja lõunamuuli rekonstrueerimisel tahkete ainete paigutamiseks mahus kuni 210 000 m³ ning kai aluse ja akvatooriumi süvendamiseks mahus kuni 42 000 m³, süvenduspinnase kaadamiseks VormsiS kaadamisaale. Loa andmisel tugineti varasemale KMH aruandele ning kaadamise osas antud eksperthinnangule.
- L.VV/329787 (kehtivus 09.10.2017 - 31.12.2017) Rohuküla paadisadama süvendamiseks mahus kuni 500 m³. Kivine pinnas paigutatakse kanali serva lähedale, pehme pinnas pumbatakse sadama kinnistule.

²³ Rohuküla sadama plaan. Kättesaadav: <https://saarteliinid.ee/rohukula/> (25.04.2025).

²⁴ Kuni 2019 vee erikasutusload.

- L.VV/326107 (kehtivus 01.07.2015 - 01.07.2018) vee erikasutuseks Rohuküla sadama olemasoleva kai nr 7 kaldarambi rekonstrueerimisel: süvendamine ja kaadamine VormsiS kaadamisaale mahus 820 m³, vanade betoonplaatide eemaldamine mahus 672 m³ ja tahkete ainete paigutamine mahus 261 m³. Tööd loa kehtivuse perioodil ellu ei viidud, tegevuseks taotleti uus luba.
- L.VV/332529 (kehtivus 01.09.2019 - 01.09.2024) vee erikasutuseks Rohuküla sadama olemasoleva kai nr 7 kaldarambi rekonstrueerimisel: süvendamine ja kaadamine VormsiS kaadamisaale mahus 600 m³, vanade betoonplaatide eemaldamine mahus 672 m³ ja tahkete ainete paigutamine mahus 261 m³. Kavandatud tööd olid seotud konkreetsete rekonstrueerimistöödega.
- RE.VT/515971 (kehtivus 26.05.2022 - 30.06.2022) tahkete ainete paigutamiseks mahus 47,52 m³ ujuvkai paigaldamiseks põhjabasseini.
- KL-522568 (kehtivus 22.08.2024 - 30.09.2024) tahkete ainete paigutamiseks mahus 190 m³ kai nr 8 avariiremondil.

Seega sadam ei oma kehtivat luba sadama hooldustöödeks. Siiski on tööd taotluse kohaselt vajalikud ohutu navigatsiooni tagamiseks.

2.2.3. Tegevuse õiguslik alus

Eesti mereala sisemeri on avalik veekogu ja kuulub riigile (veeseadus (VeeS) § 23). Kinnisomand ulatub avaliku veekogu kaldajooneni ja kaldajoon on veekogu tavaline veepiir (asjaõigusseadus § 133 lg 1). Vee erikasutuseks võõral maatükil peab kasutajal olema ka maaomaniku nõusolek. Maaomaniku nõusolek ei ole nõutav sellise maatüki kasutamise korral, mis asub riigi omandisse kuuluva veekogu all (VeeS § 186 lg 2).

Rohuküla sadam asub kinnistutel katastritunnustega 67401:001:0739 ja 67401:001:0738. Kinnistud kuuluvad e-kinnistusraamatu väljavõtte kohaselt aktsiaseltsile Saarte Liinid. Sadama akvatoorium on määratud 05.04.2019 Vabariigi Valitsuse otsusega nr 87. **Seega on taotlejal õiguslik alus soovitud tööde elluviimiseks. Keskkonnaluba ei anna õigust ehitiste ehitamiseks. Seega ei ole lubatud täitealale rajatiste (sh rannakindlustuse) rajamine.**

2.2.4. Piirkonna muu maakasutus

Lähimad elamud on ca 300 m kaugusel. Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel on Rohuküla sadama piirkonnas registreeritud kolm XX sajandi arhitektuuripärandi objekti (ohvitseride klubi, Rohuküla sadama elektrijaam, Rohuküla sadama veemahuti). Ükski objekt ei asu põhjabasseimi alal. Rohuküla piirkonnas ei ole registreeritud kultuurimälestisi, maaehituspärandi ja militaarpärandi objekte, muistiseid ja pärimuspaiku.

2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Rohuküla sadam paikneb veekogus Rohuküla rand (VEE3318010), Rohuküla rand on Topu lahe VEE3318000 osa. Topu laht kuulub Väinamere rannikeveekogumisse (EE_16). 2023 aasta seire andmetel²⁵ on Väinamere rannikeveekogumi ökoloogiline seisund keskine (põhjuseks

²⁵ Pinnaveekogumite seisundiinfo. Kättesaadav: <https://keskkonnaportaal.ee/et/pinnaveekogumite-seisundiinfo> (23.05.2022).

varasemast P-üld, Secchi, Chl_a, FP_biom, ZKI2), keemiline seisund halb (põhjuseks Hg kalas). Pinnaveekogumi seisund määratakse pinnaveekogumi ökoloogilise seisundi või keemilise seisundi alusel, olenevalt sellest, kumb neist on halvem (VeeS § 57 lg 1). Seega, mereseire koondhinnang Väinamere rannikuveekogumi kogumile 2023 aasta seisuga on halb. Seisundi eesmärk aastaks 2027 on hea/erandi leebem eesmärk (erand: KESE halb (Hg, Cd)).

Lõnabasseini KMH aruande eelnõus tuuakse välja, et 2015. aastal Rohuküla sadama kalastiku seire käigus õnnestus kaitstavatest liikidest tabada üks hink sadamast põhja pool. Siiski, sadama akvatoorium on aktiivselt kasutatav harrastuskalameeste poolt ning kevadise piirangu seadmine on oluline. Sadama akvatooriumis on suurem töonduskalade konsentratsioon kevadeti (ahven, säinas, haug).

Rohuküla sadam piirneb vahetult merealaga, mis on oluline peatumis-, toitumis- ja rändepiirkond lindudele (vt ptk 2.3.).

2.3.Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Süvendatav ala ja süvenduspinnase paigutamise ala ei asu ühelgi Natura 2000 võrgustiku alal, kuid piirneb vahetult Natura 2000 võrgustikku²⁶ kuuluvate Väinamere linnuala²⁷ ja Väinamere loodusalaga²⁸.

Väinamere linnuala kaitse-eesmärgiks on linnudirektiivi²⁹ I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse, on soopart (*Anas acuta*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivrullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle

²⁶ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”.

²⁷ EELIS kood RAH0000133.

²⁸ EELIS kood RAH0000605.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta.

(*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn (*Picus canus*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Väinamere loodusala on moodustatud loodusdirektiivi³⁰ I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks. Väinamere looduslal kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150), laiad madalad lähed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), metsastunud lited (2180), kuivad liivanõmmes kanarbiku ja kukemarjaga (2320), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmes (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270), lood (alvarid) (6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohestud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (7210), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodumetsad (9010), vanad laialehised metsad (9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad) (9180), lammi-lodumetsad (91E0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), könt-tanukas (*Encalypta mutica*), soohilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*).

Teised Natura alad jäävad tööalast rohkem kui 10 km kaugusele maismaale ning mõju nendele ei ole eeldada.

Väinamere linnualaga ja Väinamere looduslaga kattub looduskaitsealade alusel siseriiklikult kaitstav Väinamere hoiuala³¹. Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide – veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja

³⁰ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta.

³¹ EELIS kood KLO2000339, Vabariigi Valitsuse 28.02.2006 määrus nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas“.

mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), soolakuliste muda- ja liivarandade (1310), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), kuivade nõmmede (4030), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), puisniitude (6530*), allikate ja allikasood (7160), liigirikaste madalsoode (7230), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide ja linnudirektiivi I lisas nimetatud liikide, samuti I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, mille elupaiku kaitstakse, on: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), võldas (*Cottus gobio*), teehehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Euphydryas maturna*), raudkull (*Accipiter nisus*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), jäälind (*Alcedo atthis*), soopart (*Anas acuta*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), hiireviu (*Buteo buteo*), karvasjalg-viu (*Buteo lagopus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), kõvernökk-rüdi (*Calidris ferruginea*), väikerüdi (*Calidris minuta*), värbrüdi (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), tuuletallaja (*Falco tinnunculus*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), järvekaur (*Gavia arctica*), punakurk-kaur (*Gavia stellata*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), väänkael (*Jynx torquilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), hallõgija (*Lanius excubitor*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), mudanepp (*Limnocyptes minimus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), nurmkana (*Perdix perdix*), kormoran (*Phalacrocorax carbo*), veetallaja (*Phalaropus lobatus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallrähn (*Picus canus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), plüü (*Pluvialis squatarola*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), kaldapääsuke (*Riparia riparia*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi³².

Rohuküla sadama piirkonnas kattuvad Väinamere hoiuala kaitse-eesmärgid Väinamere linnuala ja Väinamere loodusala kaitse-eesmärkidega ning mõju nendele on kirjeldatud ptk 3.6. „Mõju Natura 2000 võrgustiku alale“.

Süvendataval alal ega süvenduspinnase paigutamise ala ei ole registreeritud kaitsealuste liikide elupaiku.

Lähimad kaitsealuste taimeliikide kasvukohad jäävad kaadamisalast ca 580 m kaugusele põhja poole ja 550 m kaugusele lõuna-kagu suunas, kus on II kaitsekategooria liikide kärbesõie (*Orphys insectifera*), emaputke (*Angelica palustris*) ja III kaitsekategooria taimeliikide balti sõrmkäpa (*Dactylorhiza baltica*), soo-neiuvaiba (*Epipactis palustris*), kahkjaspunase sõrmkäpa (*Dactylorhiza incarnata*), hariliku käoraamatu (*Gymnadenia conopsea*) ja niidu-asparherne (*Tetragonolobus maritimus*) elupaigad.

LKS § 55 lg 7 kohaselt on II kaitsekategooria taimede kahjustamine, sealhulgas korjamine ja hävitamine, on keelatud. LKS § 55 lg 8 kohaselt on keelatud on III kaitsekategooria taimede hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Kuna kõik nimetatud kaitsealused taimeliigid kasvavad Väinamere looduslal ja selle kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüübil rannaniidud (1630*), siis on nende liikide soodne seisund tagatud läbi elupaiga soodsa seisundi. Tegevuse võimalikku mõju kaitstavatele elupaigatüüpidele on kirjeldatud ptk 3.6. „Mõju Natura 2000 võrgustiku alale“.

Lähimaks EELIS-es registreeritud kaitsealuse linnuliigi elupaigaks on II kaitsekategooria liigi väikeluige (*Cygnus columbianus bewickii*) rändepeatuspaiik, mis jääb süvendatavast alast vaid 10 m kaugusele ja kaadamisalast u 240 m kaugusele, teisele poole Põhjamuuli. Punaselg-õgija (*Lanius collurio*), võõt-põõsalinnu (*Curruca nisoria*) ja liivatulli (*Charadrius hiaticula*) teadaolevad elupaigad jäävad süvendatavast alast u 800 m kagu poole. Kõikide nimetatud linnuliikide kaitse on seatud Väinamere linnuala eesmärgiks ning mõju neile on kirjeldatud ptk 3.6. „Mõju Natura 2000 võrgustiku alale“.

Süvendatava ala lähedusse jääb ka II kaitsekategooriasse kuuluva viigerhülge (*Phoca hispida*) elupaik. Viigerhülge kaitse on seatud Väinamere loodusala eesmärgiks ning mõju talle on kirjeldatud punktis ptk 3.6. „Mõju Natura 2000 võrgustiku alale“.

LKS-st tulenevalt on keelatud kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal³³. Samuti on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ja tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal³⁴.

³² LKS § 32 lg 2

³³ LKS § 55 lg 6

³⁴ LKS § 55 lg 6¹

Lõunabasseini KMH aruande eelnõu kohaselt on Rohuküla sadama piirkonnas väljaspool Väinamere loodusala piiri modelleeritud mereline elupaigatüüp mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud (1140) ning kaardistatud ranniku elupaigatüüp rannaniidud (1630*).

Loodusdirektiivi mereliste elupaigatüüpide modelleerimise andmetel esineb sadama veeala maismaapoolses servas – väljaspool Väinamere loodusala piiri – mitmes paigas elupaigatüüp mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud (1140). Elupaigatüübi esinemine on võimalik sadama akvatooriumi, täpsemalt põhjabasseini kirdeservas, kus on tegemist loodusliku rannikuga.

EELIS-e andmetel on põhjamuuli maismaapoolse otsa läheduses, väljaspool Väinamere loodusala piiri, kaardistatud Natura elupaigatüüp rannaniidud (1630*). Elupaigatüüp pindalaga ca 5,6 ha hõlmab Kemo maaüksuse (67401:002:0881) merepoolse osa, mis jääb sadama akvatooriumi põhjabasseini ja maaüksust läbiva tee vahele.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Olulisemad inimese tervist mõjutavad keskkonnategurid on välisõhu ja vee kvaliteet ning müra ja vibratsiooni tase. Elanike tervise kaitsmiseks on nende keskkonnateguritele kehtestatud normid, millega keskkonnamõju põhjustavate tegevuste kavandamisel tuleb arvestada.

Häirivuse all mõeldakse tegurit, mida üksikisik või rühm tajub negatiivsena, ebameeldivana ja soovimatuna (WHO 1980) ning seda ei ole võimalik normtasemetega reguleerida.

Piirkonnas ei ole teada alasid, kus õigusaktidega inimese tervise ja heaolu kaitseks kehtestatud keskkonnavõimaluste nõudeid oleks ületatud. Olemasoleva sadama hooldussüvendamine tagab ohutama navigeerimise.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

3.1. Mõju suurus

3.1.1. Mõju merepõhjaelustikule

Süvendamistöodel hävib vahetult süvendusala põhjaelustik. Lisaks, paisatakse veesambasse settematerjali osakesi, mis moodustavad heljumi.

Eesti Merestrateegia³⁵ üheks keskkonnasihiiks on, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri.

Käesolevalt on süvendamisega vahetult mõjutatava merepõhja pindala 0,16 km². Kuna sadamas on süvendustöid teostatud regulaarselt pika aja jooksul, siis ei kahjusta tegevuse samas mahu jätkumine merepõhjaelustikku ja elupaikasid.

Süvenduspinnase paigutamisel põhjabasseini kagunurka ei ulatu tegevuse mõju põhjabasseinis esineda võivatele elupaigatüüpidele mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud (1140), kuna taotluse kohaselt setete laiali- ja merre tagasivalgumise vähendamiseks ning

³⁵ Eesti merestrateegia meetmekava kinnitati 22.02.2023 keskkonnaministri käskkirjaga nr 16-7/23/5. Eesti merestrateegia materjalid kättesaadavad: <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrateegia#iii-etapp-mereala-m> (25.04.2025).

nõrutamiseks rajatakse kohalikust väljakaevatavast kujupüsivast pinnasest ajutised settebasseinid ümbritsevad madalad vallid/nõlvad. Nimetatud töökorraldus fikseeritakse ka keskkonnavalas.

Merepõhjaelustikku mõjutab ka heljum, eeskätt läbi valguskliima halvenemises ja troofsustaseme tõus. Ülespaisatav põhjasete püsib mõnda aega veesambas ning võib hoovuste ja lainetusega kanduda sadamast pisut kaugemale, mistõttu võib mõju põhjaloomastikule esineda ka veidi kaugemal. Teisalt, ka väga suur põhja settinud heljumi kogus võib tugevalt vaesustada põhjaelustiku taime- ja loomakooslusi. Lisandunud heljumi mõju põhjakooslustele võib täheldada veel 1-3 aastat pärast teostatud töid. Seejärel taastub loomastiku liigiline koosseis, arvukus ja biomass normaalsele tasemele³⁶.

Kuna tegemist on kasutuses oleva sadamaga, siis võib eeldada, et piirkonnas levinud põhjataimed ja –loomad on kohanemisvõimelised ning mõnevõrra suurema ajutise heljumi sisaldusega kohanenud, kuna ka paatide mootorite sõukruvid tekitavad vee liikumist ja seeläbi setete paiskumist veemassi sadama piirkonnas. Siiski, modelleerimise tulemuste kohaselt võib teatud tuulte korral heljum väljuda ka põhjabasseini piirkonnast (vt ptk 1.1.5). Vastavalt taotluses toodule tuleb **setete laiali- ja merre tagasivalgumise takistamiseks ning nõrutamiseks tuleb rajada kohalikust väljakaevatavast kujupüsivamast pinnasest ajutisi settebasseinid ümbritsevad madalad vallid ja nõlvad. Võimalusel kasutatakse vallide moodustamist geokonteineritest, mis pumbatakse täis merepõhja pinnast. Lubatud on kasutada ka muid lahendusi setete laialikandumise vältimiseks. Heljumi leviku mõju vähendamiseks ei ole lubatud töid teha tugeva tuulega. Vee erikasutustööd tuleb peatada, kui heljumi visuaalse seire käigus tuvastatakse oluline heljumi kandumine madalas rannikumeres kaugemale kui 500 m tööpiirkonnast. Sel viisil on tegevuse mõju lokaalne.**

Tööde vastaval korraldusel ei ole ette näha merepõhja elustiku ja elupaikade kadu või killustamist. Seega taotluses kavandatud tegevuse mõju mere elupaigatüüpidele ja elustikule on väike.

3.1.2. Mõju kalastikule

Kalade seisukohalt on ebasoovitavaim ajavahemik süvenduseks kudeaeg ja sellele järgnev larvide arenguaeg. Kalastikku mõjutab heljum enim, kui heljumi kontsentratsioon veesambas ületab tavalist fooninäitu 5 mg/l võrra. Sellisel juhul võivad kalade larvidel ja noorjärkudel tekkida probleemid hingamisega³⁷. Vältides töid kalade kudeajal ei kahjustata kudemisajal tööde piirkonda sattuvaid kalasid ega kalade noorjärke ega marja. Kui tööd teha väljaspool kalade kudeaega (aktiivne kudeperiood piirkonnas 15.04-31.05), siis mõju kalastikule vähene. Ühtegi meriforelli jõge ja siiakoelmut läheduses ei ole ning seega ei pea rakendama sügisest piirangut. **Sellest tulenevalt ei ole vee erikasutustöid lubatud teostada kalade kudeperioodil 01.04 kuni 31.05. Võimalusel tuleb tööd teha suvisel perioodil.**

3.1.3. Mõju linnustikule

Suurenenud heljumi kontsentratsioon vees võib vähendada sukeldavate lindude nägemisraadiust ning seeläbi mõjuda ka saagipüüdmise efektiivsust. Teatud kriitilistel perioodidel, nagu talv ning pesitsusaeg, on toidu kiire ning efektiivne kättesaamine lindudele eluliselt tähtis. Kriitilise kontsentratsioonina, millest alates tekib negatiivne mõju, on ära toodud

³⁶ TÕ Eesti Mereinstituut, 2020. Kunda sadama süvendusjärgne merekeskkonna seire 2020. aastal.

³⁷ OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH Töö nr E1401.

15 mg/l³⁸. Vee hägustumisega kaasnev nähtavuse vähenemine raskendab sukelduvatel lindudel (sh tiirudel) toidu leidmist ning vee hägustumisel peavad nad lendama oma pesitsusaladest väga kaugele.

Lisaks võivad mõjud linnustikule toimuda müra häiringute kaudu. Katsed on näidanud, et näiteks tiirud on koloonias seda häiritumad, mida tugevam on kõlaritest mängitud müra – 65-85 dB müra juures muutusid linnud valvsaks, 90-95 dB juures juba lahkusid pesalt³⁹. Eriti ohtlik on pesapoegadele pidev müra⁴⁰. Enamuse linnuliikide jaoks jääb mõju avaldavate häiringute tsoon suurusjärku sadakond meetrit⁴¹. Mõnedel juhtudel on soovitatud rakendada ka 500 m laiust puhverala⁴².

Lähtuvalt LKS § 55 tuleks vee erikasutustööd teostada väljaspool lindude pesitusaega. Taotluse kohaselt akvatooriumis teostatavate hooldussüvendus tööde tegemist välditakse lindude pesitsusajal ja kalade kudemise ajal, alates 15. aprillist kuni 30. juunini. Siiski, **arvestades piirkonna linnustikku on vajalik rakendada muulidest seespool toimuval vee erikasutusel ajalist piirangut 01.04.-30.06.** (vt joonis 4). Väljaspool muule teostatvatel süvendustöödel võib heljum levida põhjasuunas Natura 2000 alale. Tegevuse mõju on käsitletud ptk 3.6.



Joonis 4. Tööde ajalised piirangud.

³⁸ Gasum Oy, 2016. Soome ja Eesti vaheline maagaasitorustik BALTICCONNECTOR. Keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav:

https://elering.ee/sites/default/files/attachments/BALTICCONNECTOR_YVA_Estonia_29022016_0.pdf (25.04.2025).

³⁹ Brown, A..L., 1990. Measuring the effect of aircraft noise on sea birds Environment International 16: 587-592.

⁴⁰ Hayward, L.S., Bowles, A. E., Ha J. C., Wasser, S. K., 2011. Impacts of acute and long-term vehicle exposure on physiology and reproductive success of the northern spotted owl. Ecosphere 2; Schroeder, J., Nakagawa, S., Cleasby, I. R., Burke, T., 2012. Passerine Birds Breeding under Chronic Noise Experience Reduced Fitness. PLoS ONE 7: e39200.

⁴¹ Skepast&Puhkim OÜ, 2021. Aseri Sadam OÜ veeloa taotluse keskkonnamõju hindamine (kmh). Töö nr 2019-0067.

⁴² Chatwin, T.A., 2010. Set-back distances to protect nesting and roosting seabirds off Vancouver island from boat disturbance. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of science. University of Victoria.

3.1.4. Mõju vee kvaliteedile (troofsus ja ohtlikud ained)

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas⁴³ (VMK) on markeeritud probleemina Hg kalas ning Cd settes.

Elavhõbe (Hg) on prioriteetne ohtlik aine (keskkonnaministri 24.07.2019 määruse nr 28 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused“ (määrus nr 28) § 2). Settes ja/või elustikus akumulatsioonide prioriteetsete ainete sisalduse pikaajalise dünaamika analüüsi (ohtlike ainete analüüs)⁴⁴ kohaselt Eestis elavhõbedat ega selle ühendeid ei toodeta, kuid elavhõbedat esineb looduslikult põlevkivis. Eestis on peamiseks elavhõbeda keskkonda sattumise allikateks soojus ja elektrijaamad, põlevkivitööstuse jäätmed, kodumajapidamiste ahjud ja katlad, jäätmekäitlus, tuhastamine, reoveesetega pinnasesse, olmejäätmete lahtine põletamine, lahustid kodumajapidamistes ja tubaka põletamine ning ilutulestik. Seega on Hg piirnormide ületamine põhjustatud Läänemere üldisest seisundist.

Ohtlike ainete analüüsi kohaselt on kaadmium (Cd) prioriteetne ohtlik aine. Tööstuses kasutatakse kaadmiumi peamiselt patareides, pigmendina ja metallipindade kattekihtide tootmiseks. Toodetakse ka kõrvalsaadusena värviliste metallide kaevandamisel, sulatamisel ja rafineerimisel, fosforväärtiste tootmisel ja fossiilsete kütuse põletamisel. Suur osa toodetakse jäätmete (peamiselt patareide) ümbertöötlemise käigus. Looduslikul teel vabaneb kulutamise, erosiooni ja abrasiooni ning metsatulekahjude ja vulkaanipursete tagajärjel. Eestis kaadmiumi ega selle ühendeid ei toodeta, kuid esineb looduslikult põlevkivis. Jääkreostusena on Kroodi ojas, Erra jões ja fenoolisoos. Peamised allikad: põlevkivitööstuse jäätmed, mineraalne fosforväärtis, soojus- ja elektrijaamad (sh põlevkivist), kodumajapidamiste ahjud ja katlad, reoveesetega pinnasesse, tööstuslikud ahjud, põlevkivi kaevandamine ja põlevkiviõli tootmine, tubaka põletamine ja ilutulestik, olmejäätmete lahtine põletamine ja autopesulad. Seega kavandatav tegevus Cd piirnormide ületamist ei põhjusta.

Käesoleval juhul võiksid heited vette kaasneda pinnase liigutamisel aga ka avariide korral. Ptk 1.5. kohaselt süvendatav pinnas reostunud ei ole. Arvestades süvendamise mahtu ja reostusallikate puudumist ei ole näha ette saasteainete paiskumist vette.

Arvetades süvendamise mahtu, ei paisata setetest vette ka märkimisväärselt toitaineid, mis võiks põhjustada täiendavat pelaagilist primaarproduktiooni määral, et mõjutada veekogumi seisundit⁴⁵. Üldisi veekaitse eesmarke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) on võimalik rakendada vastavaid töökorralduslikke nõudeid: **süvenduspinnase paigaldamisel rakendada meetmeid heljumi leviku ja pinnase laialivalgumise piiramiseks, ei tohi töid teha tugeva tuulega, teha tööd võimalikult lühikese aja jooksul, tööd teostada võimalusel madala veega ajal, tööd peab katkestama valingvihmade korral, tuleb kasutada töökorras tehnikat ja vältida avariide teket (vt ptk 3.8.).**

⁴³ Veemajanduskavade info on kättesaadav <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027> (25.04.2025).

⁴⁴ Keskkonnaagentuur, 2020 „Settes ja/või elustikus akumulatsioonide prioriteetsete ainete sisalduse pikaajalise dünaamika analüüs“, Tallinn.

⁴⁵ Corson OÜ, 2024. Pärnu sadama hooldussüvenduste keskkonnamõju hindamise aruanne. Töö nr 1615. Kättesaadav: https://kotkas-ame.envir.ee/registry_kmh/view?kmh_id=354&represented_id= (05.05.2025).

Nimeatud töökorralduse rakendamisel on vettepaisatava heljumi ja setetes olevate saasteainete (toitained jm ained) mõju lokaalne, st põhjabasseini piires, ning ajutine. Töökorralduslikke meetmeid rakendades on tõenäoline olulise mõju puudumine. Tekkiv häiring jääb loodusliku varieeruvuse piiridesse. Arvestades tööd iseloomu ongi töid tehniliselt mõistlik ajastada madalveeperioodile, vältida hoovihmasid ja tugevat tuult.

3.1.5. Mõju rannale

Ranna kaitse eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine (LKS § 37 lg 1 p 1 koosmõjus LKS § 34).

EELIS-e andmetel on põhjabasseini idakaldal Natura elupaigatüüp rannaniidud (1630*). Elupaigatüüp pindalaga ca 5,6 ha hõlmab Kemo maaüksuse (67401:002:0881) merepoolse osa. Rannaniit ja mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud moodustavad sadama põhjabasseini kirdeosas loodusliku koostoimiva terviku, mis suurendab nende väärtust elustiku mitmekesisuse säilitajana sadama tehnilikus keskkonnas. Põhjabasseini süvendamisel ja pinnase paigutamisel põhjabasseini kagunurka tööde mõju kummalegi elupaigale ei ulatu, arvestades taotluses välja toodud töökorraldust (kaadamisel põhjabasseini kagunurka takistatakse pinnase laialivalgumist). Samuti ei ole tööde korraldamisel vajalik tehnikaga läbida rannaniidu elupaika. Seega kavandatav tegevus neid kooslusi ei mõjuta.

Süvenduspinnase paigutamisel madalale merealale muutub rannajoon, kuid täitealal ei kavandata rajatisi, seega tekivad seal looduslikud maismaakooslused. Täiteala tekib juba olemasolevate rajatiste vahele, seega ei suurenda ala loomine elupaikade killustatust. **Piisava kõrguseni täidetud alal tuleb järk-järgult korrastada. Kuni piisava kandvuse tekkimiseni peab täidetud ala piirama hoiatuslindiga ja/või paigaldama infoviidad. Täiteala ammendumisel tuleb pinnase erosiooni vältimiseks ala planeerimisel anda sujuv kalle mere poole, ala tuleb haljastada. Kui geokonteinerid jäetakse nõlva erosiooni vältimiseks paigale, tuleb nad katta vähemalt 0,5 m paksuse liivast või pinnasest kaitsekihiga, et taimestikul oleks võimalik seal kasvada.**

3.1.6. Mõju hüdroloogilisele režiimile

Kavandatakse olemasoleva sadama hooldussüvendamist. Ei kavandata uute rajatiste rajamist. Seega ei ole ka tegevuse jätkamisel näha ette oluli muutusi rannaprotsessid. Täiteala luuakse olemasoleva sadabasseini sees.

3.2. Mõjuala ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Süvendamise mõju võib avalduda otseselt mereelustikule (põhjataimestik ja –loomastik, kalastik, mereimetajad) vahetult tööde alal. Lisaks on mõjutatud alal, kuhu heljum ja müra kandub. HELCOM on välja on pakkunud, et heljumi leviku mõju piirkonnaks on 500 m fikseeritud raadius ümber süvendamise punkti⁴⁶. Lõunabasseini KMH aruande eelnõu kohaselt on mõjuala väiksem. Võimalikku mõju saab vähendada tööde ajastamise ja meteoroloogiliste tingimuste järgimisega. Arvestades tööala (olemasolev sadam) ja tööde mahtu, ei oma

⁴⁶Helsinki Commission, 2018. Estimating physical disturbance on seabed. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2019/08/BSEP164.pdf> (25.04.2025).

kavandatavad vee erikasutustööd olulist negatiivset mõju vee kvaliteedile, piirkonna elustikule, elupaikadele ning veerežiimile, kui järgitakse lisaks keskkonnaloas määratud tingimusi (ptk 3.8.). Mõju on lokaalne – olemasoleva sadama põhjabasseini ala.

Elamud asuvad töödepiirkonnast eemal. Põhjabasseini regulaarne hooldussüvendamine võimaldab regulaardliinde korraldamist ja sadama kasutamist väikelaevadega. Seega on tegevuse mõju inimestele positiivne - tagatakse paljudele ohutu navigatsioon.

3.3.Mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg

Olulisuse hinnang on kokkuleppeline, teaduses on laiemalt kasutuses 5% ja 10% piir, see tähendab, nähtus peab olema mõjutatud vähemalt 5% või 10% ulatuses ja seejuures nimetatud erinevus peab lisanduma looduslikule varieeruvusele⁴⁷.

Olemasoleva objektiivse teabe põhjal ei avalda vee erikasutustööd tõenäoselt olulist mõju veekeskkonnale, sh ranniku elupaikadele, merepõhja elupaikadele, elustikule, kalastikule ja linnustikule ning inimese heaolule, kui järgitakse ptk 3.8. toodud töökorralduslikke nõudeid ning tehakse teid taotluses toodud eesmärgil ja viisil. Sellisel juhul on tööde mõju ka ajutine, st ilmnevad vaid tööde tegemise ajal. **Seega tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p 4, õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks.** Sel juhul kõik võimalikud muutused jäävad loodusliku muutlikkuse piiridesse ja on pöörduvad ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene rannikuveekogumi seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes.

3.4.Mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus ja seire vajadus

Võimalik mõju veekvaliteedile ning müra on ehitusaegsed ja mööduvad peale ehitustegevuse lõppu. Võimaliku avariiolekorra tekke, mille tõttu reostub vesi ning pinnas, tõenäosus on madal, arvestades, et kasutatav tehnika peab vastama kehtivatele tehnilistele eeskirjadele. Samuti väheneb avariide oht, kui töid välditakse tugeva tuulega (tuulekiirus üle 10 m/s).

Rakendades keskkonnaloaga seatud nõudeid (vt ptk 3.8.) taastub olemasolev olukord tööde järgselt ning olulisi negatiivseid häiringuid ei teki. Põhjaliku seire teostamine ei ole vajalik, **asjakohane on jälgida visuaalselt heljumi levikut ning võimalikku naftareostuse tekete süvendustööde ajal. Vajadusel tuleb võtta vastavad proovid (loa tabel V8):**

Tööperioodil peab igapäevaselt jälgima visuaalselt vee kvaliteeti ning vajadusel (pinnavee läbipaistvuse olulisel halvenemisel tööde piirkonnast kaugemal kui 500 m, õlilaikude, ebameeldiva lõhna või mõne muu reostusele viitava muutuse korral) võtma pinnavee proovid reostusilmingute piirkonnast ja võrdlusalalt hõljuvainete ning naftasaaduste määramiseks. Proovide võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus.

⁴⁷ Tõnis Pöder, 2017. Keskkonnamõju hindamise käsiraamat. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/poder_kmh_kasiraamat.pdf (25.04.2025).

3.5.Mõju piiriülesus

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriüleseid mõjusid.

3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Tööde ala piirneb vahetult Natura 2000 võrgustikku kuuluva Väinamere linnualaga, mille kaitse-eesmärgiks on linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitse.

Väinamere linnuala tervikuna on paljude veelindude jaoks oluline rändepeatuspaik. Väinameri on oluliseks kevadiseks rändepeatuspaigaks näiteks aulile, mustvaerale, tuttvardile, merivardile, valgepõsk-laglele, väikeluigele ja soopardile. Sügiskogumid on teadaolevalt väiksemad kui kevadkogumid, kuid see pole alati reeglits (nt hallhani moodustab suurokogumeid just sügisrände ajal). Rahvusvaheliselt tähtsaid rändekogumeid moodustavad sügisel ka luiged – väikeluik ja kümnokk-luik. Kuna Väinamere puhul on tegemist madalaveelise sisemerega, mis on normaalsetel talvedel jääkatte all, siis ei ole see talvituvatele veelindudele kuigi atraktiivne.

Veelindude kevadränne algab märtsi keskpaigas ja kestab mai lõpuni. Sügisel on esimesed rändajad kurvitsalised, kelle aktiivne ränne algab augusti keskel. Ujupartide sügisränne algab augusti lõpus ja kulmineerub septembris. Septembri lõpp ja oktoobri algus on tavapäraselt lindude rände tippaeg sookurgedele, hanedele ja lagledale.

Arvestades eelnevat, võivad merel ja rannas kavandatavad tööd, millega kaasneb müra teke, häirida piirkonnas peatuvaid rändlinde. Mõju on tõenäolisem kevadrändel viibijatele. Kuna sügisrändel kasutab seda piirkonda vähem linde kui kevadel, ei mõjuta tegevus eeldatavalt olulisel määral sügisrändel viibivaid linde. Arvestades, et taotletud süvendustööd toimuvad olemasolevas töötavas sadamas ning tööde käigus ei toimu suuremat setete transporti väljaspool sadama akvatooriumit, ei ole tegevusega kaasnev rändlindude häirimine tõenäoliselt väga suur.

Süvendustööde käigus vette sattunud heljum võib mõjutada veelindude toitumistingimusi otseselt ja kaudselt. Otsese mõjuna võib käsitleda vee hägustumist ja heljumi settimist merepõhja elustiku kooslustele. Vee hägustumisega kaasnev nähtavuse vähenemine raskendab sukelduvatel lindudel toidu leidmist ning vee hägustumisel peavad nad lendama oma pesitsusaladest väga kaugemale. Oluline on teostada töid võimalusel madalveeperioodil ja tuulevaikse ilma, et vältida heljumi levikut merele, millel on oluliselt suurem mõju rändlindudele kui lühiajaliselt häiringul. Nimeatud meetmed on välja toodud ptk 3.1. ja 3.8.

Vahetult tööde teostamise ala kõrval, teisel pool põhjamuuli, on registreeritud Väinamere linnuala eesmärgiks seatud väikeluige rändepeatuspaik, kus 2021. a vaatluse käigus loendati 50 väikeluike.

Väikeluik on Eestis läbirändaja. Kuna Eesti asub Ida-Atlandi rändeteel, siis koguneb kevadel ja sügisel siinsetesse madalatesse merelahtedesse, suurematele järvedele, jõeluhtadele ning liigniisketele kõlvikutele märkimisväärne hulk tundrates pesitsevast väikeluige asurkonnast. Kevadel Eestis talletatud varurasvad määravad suures osas ära väikeluige populatsiooni

seisundi ja pesitsusedukuse⁴⁸. Väikeluige kevadränne algab aprilli algul ning lõpeb mai teisel poolel. Kevadel koonduvad väikeluiged rohkem Lääne-Eesti rannikule ning kõlvikutele. Vähem kohtab neid Kesk- ja Ida-Eestis. Sügisrände ajal jõuab väikeluik Eestisse oktoobri algul ning lahkub siit novembri keskpaigas. Vastandina kevadele mängib Peipsi järv sügisel olulist rolli väikeluige rändepeatuskohana.

Kevadrändel on lindudele oluliseks ohuks häirimine. Väikeluige pesitsusedukus sõltub väga oluliselt Eestis kogutud rasvavarudest. Rasvavarude kogumiseks on luikedel suhteliselt lühike periood ning luikedel, kes ei suuda pesitsemisajaks piisavat konditsiooni saavutada, ebaõnnestub suure tõenäosusega ka pesitsemine. Seega on rändeage se häirimise vältimine väikeluige puhul äärmiselt oluline⁴⁹. Häirimise mõju leevendamiseks on oluline lindude looduslike toitumisalade seisundi parendamine ja pindala laiendamine, mille tulemusel suureneb alade hulk, kus linnud saavad peatuda ning juhul, kui häirimise tulemusena linnud lendu peletatakse, on neil võimalik toitumist jätkata lähiümbruses. Väikeluige kaitse tegevuskava näeb liigi soodsa seisundi tagamiseks ühe meetmena ette nendes väikeluige regulaarsetes rändepeatuskohtades, kus lindude arv ületab 200 isendi piiri, häirimise vältimise kevadperioodil (aprill-mai)⁵⁰.

Arvestades, et Rohuküla sadamaga piirnev mereala ei ole väikeluige jaoks väga oluline peatuspaik, puudub vajadus seada täiendavaid ajalisi piiranguid tulenevalt selle liigi kaitsevajadustest.

Tööde teostamise alast u 800 m kaugusele jäävad linnuala eesmärgiks seatud liivatüllid, vööt-põõsalinnu ja punaselg-õgija elupaigad.

Väinamere hoiuala maismaaosa kaitsekorralduskavas⁵¹ on pesitsusaegset häirimist peetud olulise ohuga teguriks punajalg-tildri ja liivatüllid puhul. Mõjud linnustikule võivad toimuda müra häiringute kaudu. Enamuse linnuliikide jaoks jääb mõju avaldavate häiringute tsoon suurusjärku sadakond meetrit, eeldatavalt olulist häiringut põhjustavate häiringute puhul on soovitatud rakendada ka suuremat (500 m laiust) puhverala. Arvestades nimetatud linnuliikide pesitsusala paiknemist, ei ole eeldada olulise mõju kaasnemist kavandatavate süvendustöödega.

Taotluse kohaselt välditakse süvendus- ja kaadamistöid 15.04-30.06. Heltermaa sadama detailplaneeringule koostatud keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruanne⁵² ja selle lisa Heltermaa sadama linnustiku eksperthinnang, hindasid muuhulgas Väinamere linnualale jääva Heltermaa sadama süvendamisega ja süvendamisel eemaldatava pinnase kaadamisega seotud mõjusid Väinamere linnualale. Nimetatud ekspertarvamuses jõuti järeldusele, et juhul kui

⁴⁸ Väikeluige (*Cygnus columbianus bewickii* Yarr.) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 18.04.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/161. Kättesaadav: <https://keskkonnaamet.ee/media/733/download> (edaspidi *Väikeluige kaitse tegevuskava*) (06.05.2025).

⁴⁹ Väikeluige kaitse tegevuskava lk 22.

⁵⁰ Väikeluige kaitse tegevuskava lk 27.

⁵¹ Väinamere hoiuala maismaaosa, Möisaküla panga, Puiskarjamaa, Pullapää panga ja Österbi hoiuala ning Heinlaiu, Kadakalaiu ja Suuremõisa merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 18.09.2018 käskkirjaga nr 1-2/18/13. Kättesaadav: <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/getdok/-1534626466> (06.05.2025).

⁵² Lemma OÜ töö „Heltermaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne“, 15.10.2024. Kättesaadav: https://vald.hiiumaa.ee/detailplaneeringute-eksiiside-avalikustamine/-/asset_publisher/QJIWcvsqskW8I/content/heltermaa-sadama-detailplaneeringu-eskiisi-avalik-valjapanek (06.05.2025).

süvendus- ja kaadamistöid välditakse 1.04-1.08, siis oluline mõju linnualale puudub ning vältimaks ja vähendamaks olulist ebasoodsat mõju linnustikule, sh Väinamere linnuala kaitse eesmärgiks olevatele liikidele, tuleb rakendada järgmisi meetmeid:

- Süvendus- ja kaadamistöid tuleks vältida 1. aprillist 1. augustini. kuna sellel ajavahemikul kasutavad ala intensiivselt rändel peatuvad ning laidudel pesitsevad veelinnud.
- Süvendamine ja kaadamine tuleks planeerida võimalikult lühiajalisena, et minimeerida mõjusid põhjaloomastikule ja kalastikule, mis on oluliseks toiduressursiks ala kasutavatele veelindudele.
- Kindlasti tuleks arvestada ilmastikutingimustega, mil heljumi kandumine ümbritsevale alale oleks võimalikult väike.
- Ehitustöödel kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Saasteainete looduseskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

Kõik Heltermaa sadama detailplaneeringu KSH raames koostatud eksperthinnangus nimetatud meetmed on asjakohased ka Rohuküla sadama süvendus- ja kaadamistöödel ning on juba markeeritud ptk 3.1. ja 3.8. Siiski, Väinamere hoiuala mereosa kaitsekorralduskava⁵³ näeb vajaliku meetmena ette veeteede süvendamise jm heljunit tekitavate ehitustööde keelamise Väinameres lindude pesitsusperioodil. Seega, ajaline piirang 1.04.-31.07. kehtiks tegevustele, mis toimuvad väljaspool sadama muule (vt joonis 4).

Tööde ala piirneb Väinamere loodusalaga, mille kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide ja liikide kaitse.

Süvendatava alaga piirneval merealal on mereelupaigatüübi veealused liivamadalad (1110) võimalik esinemisala. Lähedusse jäävad ka elupaigatüüpide liivased ja mudased pagurannad (1140) ning karid (1170) võimalikud esinemisalad. Konkreetseid mereelupaigatüüpide inventuure alal teostatud ei ole, kuid teostatud on mereelupaigatüüpide modelleerimine, mis annab nende esinemise tõenäosuse mingis rannikumere piirkonnas.

Elupaigatüüp veealused liivamadalad hõlmab veealuseid leetseljakuid – lainete kuhjatud madalaid pikliku kuju ning ebasümmeetrilise läbilõikega liivavalle. Eestis käsitletakse selles tähenduses eeskätt liivase põhjaga madalmerd kuni taimestiku alumise levikupiirini. Sellest elupaigast on oluliselt sõltuvad paljud taimed, selgrootud, kalad ja veelinnud (aulid, vaerad, merivardid, sõtkad, kaurid jt). Elupaiga väärtust mõjutavad peamiselt looduslikud tegurid – tuule tugevus ja suund ning sellest põhjustatud lainetus. Inimtegevusest tingitud ohud elupaigale on peamiselt maavarade võimalik kaevandamine merepõhjast, sadamate, laevateede ja tuuleparkide rajamine ning nendega kaasnevad häiringud. Väinamere hoiualal on liivamadalad levinud suhteliselt ühtlaselt, selge domineerimine on Kassari lahe osas. Liivamadalate kogupindala on hinnanguliselt 656,65 km². Ehitus-, süvendus- ning kaadamistöid antud elupaiga Kassari lahe ning Väinamere keskosa piirkonnas ning selle

⁵³ Väinamere HA mereosa KKK lk 40.

lähialadel läbi viia ei või, kuna see rikuks mereala veerežiimi. Mujal vajavad merepõhja morfoloogia muutmisega seotud tegevused eelnevalt mõjude hindamist⁵⁴.

Liivased ja mudased pagurannad on merede või laguunide mõõnaga paljanduvad liiva- ja mudarannad. Kuna Eesti tingimustes loodeid ei esine, siis käsitletakse selle elutüübi all kõiki liivaseid, saviseid ja mudaseid laugeid mererandu, mis ajuti paguveega paljanduvad. Elupaik on oluline nii veetaimede, selgrootute, kalade, veelindude kui kurvitsaliste seisukohalt. Tegemist on lindude jaoks olulise peatus- ning toitumiskohaga. Pagurandasid ohustab kinnikasvamine, kuivendamine, ehitustegevus ja rannajoone muutmine. Vajadust pagurandade aktiivse kaitse järele on hinnatud väikeseks⁵⁵.

Karid on merepõhjast märgatavalt kõrgemale ulatuvad veealused rahnuderikkad või aluspõhjakiivimeist merepõhjakõrgendikud, mis paguvee ajal võivad ulatuda üle vee pinna. Põhjataimestiku moodustavad peamiselt erinevad pruun- ja punavetikate kooslused. Karid on olulised veelindude toitumisalad. Kalastik on liigirikas. Väinamere hoiuala mereosa kaitsekorralduskavas on vajadust karide aktiivse kaitse järgi peetud väikeseks. Merekeskkonna üldise eutrofeerumise vastu lokaalselt võidelda ei ole võimalik.

Rohuküla sadama akvatooriumi ja sellega vahetult piirneva ala puhul ei ole tegemist inimtegevusest mõjutamata alaga. Tegemist on aktiivses kasutuses oleva alaga, kus on ka varasemalt süvendustöid teostatud. Seda arvestades ei avalda tegevus tõenäoliselt olulist mõju Väinamere loodusale ja selle kaitse-eesmärgiks olevate mereelupaigatüüpide pindalale, kvaliteedile või elustikule.

Tööde teostamise alast ca 350 m kaugusele põhja poole ja 550 m kaugusele kagu poole jääb elupaigatüüp rannaniidud (1630*).

Rannaniidu puhul on tegemist poolloodusliku koosluse ehk pärandniiduga, mida on kestvalt niidetud või karjatatud. Pärandniidud on loodusliku rohttaimkattega alad, kus inimtegevus piirdub peamiselt saagi koristamisega (niitmine, karjatamine). Nende ilme ja väärtused on kujunenud ning säilinud tänu pikka aega püsunud kestlikule, loodust arvestavale majandamisele. Poollooduslikud kooslused on olulised kaitsealuste taimeliikide kasvukohana ning ka linnuliikide elupaigana.

Vee erikasutustöid ei teostata kaitstavatel elupaigatüüpidel ning juhul kui tööde käigus tekkiv heljum ei kandu rannaniitudele, ei avalda kavandatud tegevus mõju poollooduslikele kooslustele ega seal kasvavatele taimeliikidele ja pesitsevatele linnuliikidele.

Taotletavad süvendustööd olemasolevas sadamaakvatooriumis mõjutavad vee-elustikku eelkõige heljumi leviku kaudu, kuid see mõju on lühiajaline, ilmnedes üksnes tööde teostamise perioodil. Vältimaks tööde käigus heljumi ja setete kandumist süvendusalast kaugemale, looduslikus seisundis olevatele elupaigatüüpidele, tuleb tööd katkestada tugevate tuulte korral. Taotluse kohaselt rajatakse setete laiali- ja merre tagasivalgumise takistamiseks ning nõrutamiseks kohalikust väljakaevatavast kujupüsivamast pinnasest ajutisi settebasseinisid

⁵⁴ Väinamere HA mereosa KKK lk 26-27. Kättesaadav:

https://lifempa.balticseaportal.net/media/upload/File/Vainamere_KKK_07.07.09.pdf (06.05.2025).

⁵⁵ TÜ Eesti Mereinstituut, Tiia Möller „Väinamere mere-elupaigad ja põhjaelustik“, 2008.

ümbritsevad madalad vallid ja nõlvad ning võimalusel kaalutakse vallide moodustamist geokonteineritest, mis pumbatakse täis merepõhja pinnast.

Väinamere loodusala kaitse-eesmärgiks seatud viigerhülge elupaik⁵⁶ jääb tööde mõjualale. Rohuküla sadamaga piirneval merealal on 2018. a vaatluse käigus loendatud 282 viigerhüljest⁵⁷.

Paigatruu liigina on viigril välja kujunenud puhke- ja toitumisalad ning nende vahelised rändeteed, inimpelgliku liigina on samas viiger tundlik mõjudele kõigis elupaiga osades. Peamised puhkealad on kaitsealade või püsielupaikadena kaitse alla võetud. Viigerhülged asustavad jäävabal perioodil kogu Väinamerd, kuid puhkealadena võib käsitleda Kadakalaidu ja Uuemererahu, Hiiumaa laidude maastikukaitseala ning Matsalu rahvusparki.

Viigerhüljeste peamiseks ohuteguriks on sigimiseks kriitiliselt vajaliku elupaiga kvaliteedi langus. Selle tõttu väheneb sigimise üldine edukus ning suureneb ohtlikult kisklus. Viiger on äärmiselt tundlik ka keskkonna keemilise reostuse suhtes, sellepärast on muu hulgas vältimatu ka viigrite kaitseks rangete keskkonnahoiu meetmete rakendamine ning keemilise- ja naftareostuse vältimine. Otseselt mõjutab Väinamere elupaikade kvaliteeti ka põllumajandusreostus⁵⁸.

Kaevandamise, süvendamise ja kaadamise protsessi otsest mõju viigerhüljestele võib tinglikult jagada järgmiselt:

1. otsene häiriv mõju süvendamis ja kaadamispaikade lähedal;
2. kaudne mõju avaldub läbi töödega kaasneva heljumi sattumise veesambasse, kus see mõjutab kalastikku kui hüljeste toidubaasi ning mõju piirkonda jäävat merekeskkonda tervikuna.

Viigerhülge kaitse tegevuskavas on süvendamist ja kaadamist peetud viigerhüljestele väikese tähtsusega ohuteguriks, kuid on toodud, et kõige tundlikumaks perioodiks rändeteedel on aprill – mai. Sügisene rändeperiood (oktoober – november) ei ole niivõrd tundlik. Süvendamise kõige soodsamaks perioodiks on kesksuvi (juuni – juuli).

Viigerhülge kaitse tegevuskavas⁵⁹ toodud jooniste järgi, mis käsitlevad GPS-dega varustatud viigerhüljeste liikumist ning elupaigakasutust suvisel ja sügis-talvisel perioodil (vt joonis 5), ei jää Rohuküla sadama akvatoorium viigerhülge peamistele liikumis- ja rändeteedele ning seetõttu puudub vajadus seada ajalisi piiranguid kavandatavatele töödele lähtuvalt viigerhülgest.

⁵⁶ EELIS kood KLO9132159

⁵⁷ EELIS andmed seisuga 09.12.2024

⁵⁸ Viigerhülge (*Phoca hispida*) kaitse tegevuskava; Kättesaadav: <https://loodusveeb.ee/sites/default/files/inline-files/Viigerh%C3%BCljes%202015.pdf> (06.05.2025).

⁵⁹ Viigerhülge kaitse tegevuskava lk 8-9.



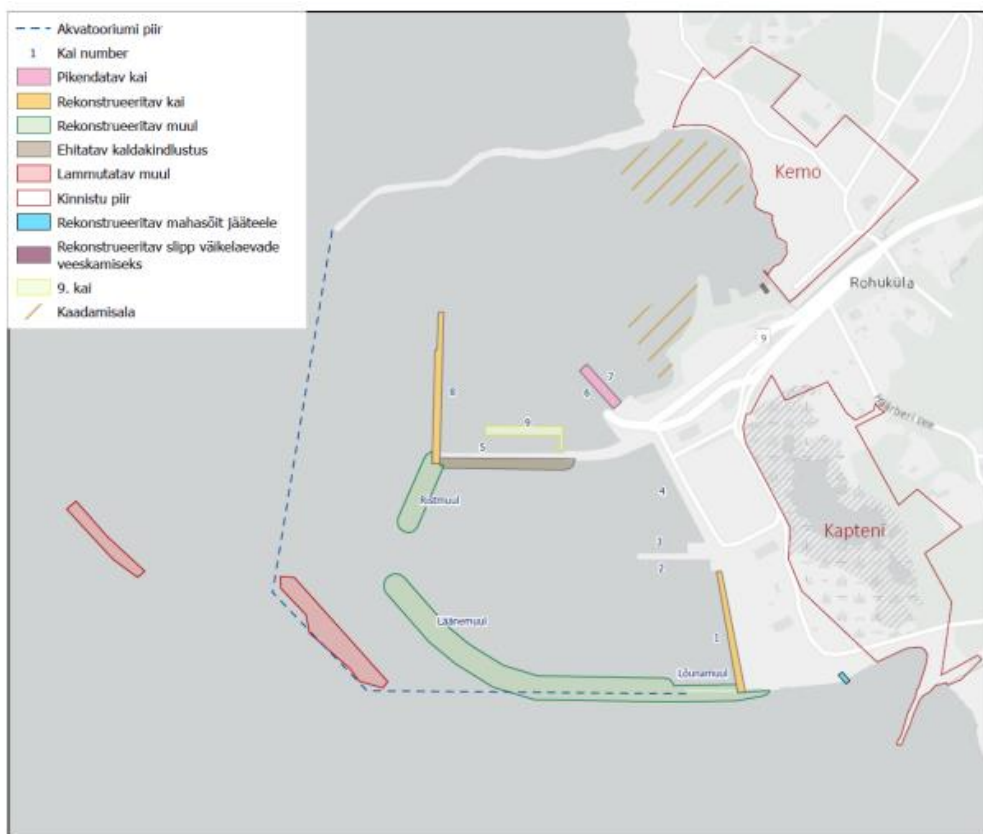
Viigrite suvine elupaigakasutus GPS märgistega mõõdetuna. Ajavahemik mai – september, 8 isendit, 183975 asukohta.



Viigrite sügis-talvine elupaigakasutus GPS märgistega mõõdetuna. Ajavahemik september – märts, 16 isendit, 856710 asukohta.

Joonis 5. Viigrite elupaigakasutus.

Lõunabasseini KMH aruande eelnõus käsitleti Rohuküla sadama Lõunabasseini kaitserajatiste rekonstrueerimisega kaasnevaid mõjusid, kuid lisaks ka mõjusid, mis kaasnevad sadama akvatooriumi süvendamisega mahus kuni 210 000 m³ ja hooldussüvendustöödega, mille eeldatavaks mahuks on iga 3 aasta järel kuni 10 000 m³. Seejuures alternatiivsete kaadamisaladena käsitleti põhjabasseini kirdenurka (vt joonis 6), sadama põhjabasseini kagunurka ja Heltermaa sadama kinnistute DP KSH käigus hinnatud Heinlaiu kaadamisala.



Joonis 6. Lõunabasseini KMH aruande eelnõu joonis 2. „Süvenduspinnase paigutamise võimalikud asukohad Rohuküla sadama piirkonnas“

Arvestades, et Lõunabasseini KMH aruande koostamisel on hinnatud ka sadama akvatooriumi hooldussüvendustöödega kaasnevaid mõjusid, on asjakohane käsitleda ka selle KMH aruande eelnõu järeltule. Nimetatud KMH-s mahus viidi läbi Natura asjakohane hindamine Väinamere loodus- ja linnualale. Asjakohase hindamise kokkuvõtteks selgus, et arvestades Väinamere loodus- ja linnuala suurust ja ulatust ning loodusala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste puudumist kavandatava tegevuse mõjualas, ei avalda kavandatav tegevus ebasoodsat mõju loodus- ega linnuala terviklikkusele.

Mõju väljaspool Natura ala asuvatele elupaigatüüpidele

Lõunabasseini KMH koostamisel hinnati mõju ka väljaspool Natura ala asuvatele elupaigatüüpidele (Lõunabasseini KMH aruande eelnõu ptk 6.5.).

Lõunabasseini KMH aruande eelnõus on süvendatava pinnase võimalike kaadamisaladena kaalutud ka kahte piirkonda sadama akvatooriumi Põhjabasseinis – kirdeosas ja kaguosas. KMH käigus läbi viidud alternatiivsete võimaluste võrdlusel (Lõunabasseini KMH aruande ptk 10.) selgus, et kaadamine põhjabasseini kirdenurka avaldaks negatiivset mõju Väinamere looduslale ja -hoiualale ning taimestikule ja loomastikule, kuid oleks kliimamuutuste vältimise seisukohalt eelistatud. Lõunabasseini KMH aruandes tuuakse välja, et KeHJS § 29 lg 3 kohaselt võib Natura 2000 aladele ebasoodsat tegevust läbi viia ainult siis, kui see on alternatiivsete lahenduste puudumisel vajalik avalikkuse jaoks esmatähtsatel ja erakordselt tungivatel põhjustel, kuid käesoleval juhul on süvenduspinnasest vabanemiseks olemas alternatiivsed lahendused ning seetõttu ei võimalda KeHJS sätteid anda otsustajal tegevusluba(sid) süvenduspinnase kaadamiseks sadama põhjabasseini kirdenurka ega selle ladustamiseks Kemo

kinnistule. Sellest tulenevalt peab Lõunabasseini KMH võimalikuks kaadamist üksnes Põhjabasseini kaguossa või Heinlaia kaadamisalale.

Taotluse kohaselt kavandatakse süvenduspinnase paigutamist põhjabasseini kaguosas. Kaadamisel sellesse asukohta puuduvad negatiivsed mõjud Natura elupaigatüüpidele, kui on välditud setete kandumine elupaigatüüpidele. Vatsav tehnoloogia (kujupüsivad piirdevallid) on markeeritud taotluses ning fikseeritakse keskkonnaloas töökorraldusliku meetmena.

Kokkuvõte: Arvestades kavandatud tööde asukohta, ei mõjuta see hoiuala, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid kuna töodel tuleb rakendada keskkonnaloaga seatud nõudeid. Lisaks tuleb muulidest väljaspool toimuvatel süvendustöödel rakendada süvendustöödel ajalist piirangut 1. aprillist 31. juulini. Ajaline piirang seatakse Väinamere hoiuala mereosa kaitsekorralduskavast lähtuvalt.

3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Teadaolevalt puuduvad piirkonnas teised vee erikasutusega seotud tegevused. Ei ole teada teisi tegevusi, millega võib tekkida koosmõju.

3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Lähtudes taotlusest, eelhinnangust, arvestades määrus nr 31 § 5 lg 2, KeHJS § 11 lg 8¹, VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (*KeÜS*) § 53 lg 1 p 6, seatakse keskkonnaloale töökorralduslikud nõuded:

Tahkete ainete veekogusse paigutamise sh kaadamise nõuded (loa tabel V11):

- 1) Setete laiali- ja merre tagasivalgumise takistamiseks ning nõrutamiseks tuleb rajada kohalikust väljakaevatavast kujupüsivamast pinnasest ajutisi settebasseiniseid ümbritsevad madalad vallid ja nõlvad. Võimalusel kasutatakse vallide moodustamist geokonteineritest, mis pumbatakse täis merepõhja pinnast. Lubatud on kasutada ka muid lahendusi setete laialikandumise vältimiseks.
- 2) Piisava kõrguseni täidetud alal tuleb järk-järgult korrastada. Kuni piisava kandvuse tekkimiseni peab täidetud ala piirama hoiatuslindiga ja/või paigaldama infoviidad.
- 3) Täiteala ammendumisel tuleb pinnase erosiooni vältimiseks ala planeerimisel anda sujuv kalle mere poole, ala tuleb haljastada.
- 4) Kui geokonteinerid jäetakse nõlva erosiooni vältimiseks paigale, tuleb nad katta vähemalt 0,5 m paksuse liivast või pinnasest kaitsekihiga, et taimestikul oleks võimalik seal kasvada. Ei ole lubatud kividega kaetud rannakindlustuse vm rajatise rajamine.

Vee erikasutusega kaasneva võimaliku negatiivse keskkonnamõju vähendamise meetmed (loa tabel V16):

- 1) Vee erikasutus ei ole muulidevahelisel alal (vt joonis2) lubatud perioodil 01.04.-30.06., muulidevahelisest alast väljapoole ei ole vee erikasutus lubatud perioodil 01.04.-31.07.
- 2) Arvestada tuleb ilmastikutingimustega, et heljumi kandumine ümbritsevale alale oleks võimalikult väike. Süvendustöid ei ole lubatud teostada tugeva tuulega (3 h keskmine üle 10 m/s). Tööd tuleb peatada, kui visuaalse seire käigus tuvastatakse reostusilmingud või oluline heljumi kandumine madalasse rannikumerre kaugemale kui 500 m tööpiirkonnast.

- 3) Tööd teostada võimalusel suvisel perioodil ja madala veega ajal. Tööd peab katkestama valingvihmade korral.
- 4) Vee erikasutus tuleb planeerida võimalikult lühiajalisena, et minimeerida mõjusid.

Parima võimaliku tehnika kasutamine (loa tabel V16):

Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut.

Toimingud avarii korral (loa tabel V16):

Naftasaaduste või muude mürgiste ainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

Muud asjakohased meetmed (loa tabel V16):

- 1) Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja veeseaduse § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks.
- 2) Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.
- 3) Keskkonnaluba ei anna õigust ehitamiseks ega ehitise kasutamiseks.

4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaluba taotletakse Rohuküla akvatooriumi hooldussüvendustöödeks 10 aasta jooksul kogumahus 9900 m³. Eesmärk on viia läbi vajaduspõhiseid hooldussüvendamisi sadamaregistris deklareeritud sügavuste tagamiseks. Süvenduspinnas paigutatakse madalale merealale põhjabasseini kaguosas, tegevuse käigus muutub kaldajoon.

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju. Otsustajal piisavat teavet, et jätta KMH algamata, mistõttu KMH ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Kavandatav rajatis ei mõjuta oluliselt rannaprotsesse. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega;
- kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.

Oluline on lähtuda järgmistest nõuetest ja tingimustest:

Tahkete ainete veekogusse paigutamise sh kaadamise nõuded (loa tabel V11):

- 1) Setete laiali- ja merre tagasivalgumise takistamiseks ning nõrutamiseks tuleb rajada kohalikust väljakaevatavast kujupüsivamast pinnasest ajutisi settebasseinisid ümbritsevad madalad vallid ja nõlvad. Võimalusel kasutatakse vallide moodustamist geokonteineritest, mis pumbatakse täis merepõhja pinnast. Lubatud on kasutada ka muid lahendusi setete laialikandumise vältimiseks.

- 2) Piisava kõrguseni täidetud alal tuleb järk-järgult korrastada. Kuni piisava kandvuse tekkimiseni peab täidetud ala piirama hoiatuslindiga ja/või paigaldama infoviidad.
- 3) Täiteala ammendumisel tuleb pinnase erosiooni vältimiseks ala planeerimisel anda sujuv kalle mere poole, ala tuleb haljastada.
- 4) Kui geokonteinerid jäetakse nõlva erosiooni vältimiseks paigale, tuleb nad katta vähemalt 0,5 m paksuse liivast või pinnasest kaitsekihiga, et taimestikul oleks võimalik seal kasvada. Ei ole lubatud kividega kaetud rannakindlustuse vm rajatise rajamine.

Vee erikasutusega kaasneva võimaliku negatiivse keskkonnamõju vähendamise meetmed (loa tabel V16):

- 1) Vee erikasutus ei ole muulidevahelisel alal (vt joonis2) lubatud perioodil 01.04.-30.06., muulidevahelisest alast väljapoole ei ole vee erikasutus lubatud perioodil 01.04.-31.07.
- 2) Arvestada tuleb ilmastikutingimustega, et heljumi kandumine ümbritsevale alale oleks võimalikult väike. Süvendustöid ei ole lubatud teostada tugeva tuulega (3 h keskmine üle 10 m/s). Tööperioodil peab igapäevaselt jälgima visuaalselt vee kvaliteeti. Tööd tuleb peatada, kui visuaalse seire käigus tuvastatakse reostusilmingud või oluline heljumi kandumine madalasse rannikumerre kaugemale kui 500 m tööpiirkonnast.
- 3) Tööd teostada võimalusel suvisel perioodil ja madala veega ajal. Tööd peab katkestama valingvihmade korral.
- 4) Vee erikasutus tuleb planeerida võimalikult lühiajalisena, et minimeerida mõjusid.

Parima võimaliku tehnika kasutamine (loa tabel V16):

Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnase- ega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut.

Toimingud avarii korral (loa tabel V16):

Naftasaaduste või muude mürgiste ainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

Muud asjakohased meetmed (loa tabel V16):

- 1) Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja veeseaduse § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks.
- 2) Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.
- 3) Keskkonnaluba ei anna õigust ehitamiseks ega ehitise kasutamiseks.

Kai Ginter
vanemspetsialist
veeosakond

Meeli Kesküla
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Märt Kesküla
vanemspetsialist
jahinduse ja vee-elustiku büroo